

Menj és dolgozz!

Időpont: Hetvened vasárnap, 1956. január 29.

Alapige: Máté 20,1-16.

Mert hasonlatos a mennyeknek országa a gazdaemberhez, a ki jó reggel kiméne, hogy munkásokat fogadjon az ő szőlőjébe. Megszerződvén pedig a munkásokkal napi tíz pénzben, elküldé őket az ő szőlőjébe. És kimenvén három óra tájban, látta másokat, a kik hivalkodván a piacon álltak vala. És monda nékik: Menjete el ti is a szőlőbe, és a mi igazságos, megadom néktek. Azok pedig elmenének. Hat és kilencz óra tájban ismét kimenvén, ugyanazon képen cselekedék. Tizenegy óra tájban is kimenvén, találta másokat, a kik hivalkodva állottak vala, és monda nékik: Miért álltok itt egész napon át, hivalkodván? Mondának néki: Mert senki sem fogadott meg minket. Mondta nékik: Menjete el ti is a szőlőbe, és a mi igazságos, megkapjátok. Mikor pedig beestvedék, monda a szőlőnek ura az ő vinczellérjének: Hívd elő a munkásokat, és add ki nékik a bért, az utolsóktól kezdve mind az elsőig. És jövé a tizenegyórások, fejenként tíz-tíz pénzt vőnek. Jövé azután az elsők, azt gondolják vala, hogy ők többet kapnak: de ők is tíz-tíz pénzt vőnek fejenként. A mint pedig fölvevék, zúgolódnak vala a házigazda ellen, Mondván: Azok az utolsók egyetlen óráig munkálkodtak és egyenlőkké tetted azokat velünk, a kik a napnak terhét és hőségét szenvedtük. Ő pedig felelvén, monda azok közül egynek: Barátom, nem cselekszem igazságtalanul veled; avagy nem tíz pénzben szerződtél-é meg velem? Vedd, a mi a tiéd, és menj el. Én pedig ennek az utolsóknak is annyit akarok adni, mint néked. Avagy nem szabad-é nékem a magaméval azt tennem, amit akarok? avagy a te szemed azért gonosz, mert én jó vagyok? Ekképen lesznek az utolsók elsők és az elsők utolsók; mert sokan vannak a hivatalosok, de kevesen a választottak.

A mai szent lecke a szőlőmunkásokról szóló példázat. Minden példázatban fontos az eredeti szempont megtalálása. A példázat ugyanis csak arra a célgondolatra vonatkozólag igaz, amely létrehozta. A többi részletre rá is áll, hogy minden hasonlat, épp azért, mert hasonlat csupán, sántít. Hamis vágányra futunk tehát, ha az eredeti szemponton túl, vagy annak figyelembe nem vételével akarunk egy példázatból következtetéseket levonni. Ebből a példázatból sem lehet például valami keresztyén bérfizetési rendszert kiolvasni, mert Jézus ebben egyáltalán nem akart szociális tanítást adni. Hamis tanító az, aki ennek a példázatnak az alapján arról beszél, hogy a bér egyszerű jogi ügylet, melynek semmi köze a munkateljesítményhez, a munka időtartamához és a befektetett energiához.

Jézus ezt a példázatot Péternek mondta válaszul. Az előző fejezet tanúsága szerint Péter, mikor látta, hogy a gazdag ifjú nem hajlandó áldozatot hozni Jézus követéséért, nagy önmegelégedéssel, sőt bizonyos önteltséggel gondolt arra, hogy ő és társai a gazdag ifjúval ellentétben milyen áldozatokat hoztak azért, hogy kövessék Jézust. Nyíltan is szóvá teszi Jézus előtt: "Ímé, mi mindent elhagytunk és követtünk téged: mink lesz hát minékünk?" /Máté 19,27./ Jézus pár mondatban és a szőlőmunkásokról szóló példázatban felel Péternek. Rámutat arra, hogy Isten senkinek sem marad adósa, az Övéi megkapják jutalmukat, de nem jutalomért dolgoznak. A jutalom nem bérprémium, hanem kegyelem, nem az emberi túlteljesítményért járó fizetés, hanem Isten jószívűségének következménye.

Nézzük, mit mond ma nekünk ez a példázat az Isten Országában végzett és végzendő munkáról!

1. Menj és dolgozz! Ez a példázat első üzenete.

A példázat világosan megmondja, hogy Krisztus követése, a Neki való szolgálás, az Isten Országában, – vagy hogy a példázatban maradjunk – az Isten szőleijében való munka nem valami többlet a keresztyén életben, ami nem mindenkitől kívántatik meg s aminek teljesítése különleges jutalmat érdemel. A keresztyén élet lényeges tartozéka a munka Krisztusért. A munkára való felhívás mindenkinek szól. A szőlő gazdája nem tudja szó nélkül elnézni a tétlenséget. Keresztyén naplopó el sem képzelhető. Ha van ilyen, akkor az nem keresztyén. De munkanélküliség sem képzelhető el a keresztyénségben. Itt sohasem fogy ki a munka. Itt mindenki s mindenkor találhat munkát. Igen szemléletes az, hogy a példázat épp szőlőről beszél. A szőlőben is tényleg sosem fogy ki a munka. Nyitástól fedésig akár benne is lakhatik a gazda, mindig talál tenni valót.

Csak két példával szemléltetem azt a tényt, hogy Jézus mindenkit fel tud használni a munkájában. Két életkor esik ki e világban a munkából: a gyermekek és az aggastyánok. Ebből a két életkorból veszem szemléletesség okából a példát.

Ismerek egy családot. Elég nehéz anyagi körülmények között élnek. Hogy megélhetésükön valamit javítsanak, a szegény ember takarékpénztárához folyamodtak, disznót hizlaltak. Gyönyörködve szemlélték az állat fejlődését. Egyszer azonban megbetegedett a jószág. Gunnyasztott a sarokban. Nem evett, nem ivott. A család igen le volt verve. Egész nap jóformán a beteg állatot nézték s mindenfélét próbáltak vele. Tele voltak aggodalommal. Este – szokás szerint – áhítatot tartottak. Énekeltek, ígét olvastak, imádkoztak. Áhítat végén egyszer csak megszólal a kisgyermek: Egész nap annyit aggódtunk a kucuért, hát mért nem imádkoztunk most érte? Íme, a gyermek szolgálata! Az ő szája által

szerez magának Isten dicsőséget s mutatja meg, hogy mennyei Atyánkhoz ilyen ügyek sem méltatlanok.

Az aggastyán is találhat munkát Isten szőlőjében. Keze talán már nem bírja a szerszámot. Talán még a főzőkanál is kiesik már a kezéből. A tű fokába sem tudja befűzni már a cénát. Amint ott gubbaszt télen a tűzhely mellett, nyáron a napsütésben, milyen sokszor gondol arra, hogy minek is él már az ilyen ember! Mikor valakinek halálhírét veszi, keserűen sóhajt fel: Engem még a halál is itt felejtett. Elfeledkezik arról, hogy ölbe hullott két keze talán már alkalmatlan a munkára, egyet azonban még tud: összekulcsolni és imádkozni. Nem gondol arra, hogy Isten épp erre a szolgálatra rendelte vissza az élet első rajvonalából a hátvédhez. Kimondhatatlan nagy, egyenesen főpapi szolgálat a közbenjáró imádság szolgálata. Emberé a munka, Istené az áldás. Az értem imádkozó épp ezt az áldást könyörgi le reám, amely nélkül minden munkám hiábavaló lenne.

De mit csinálhatok én? – kérdezheti valaki. Lehetsz a Krisztus vőfélye, hívogató a királyi menyegzőbe. Lehetsz a Krisztus postása, terjesztője az Ő irodalmának. Lehetsz a Krisztus szíve, melegítő és vigasztaló fénysugár az Ő szeretetéből. Lehetsz a Krisztus tanúja, bizonyága annak, hogy mit tud Ő tenni az emberrel. Lehetsz a Krisztus főpapja, trónja előtt könyörgő közbenjáró. Egyikhez sem kell nagy tudomány, különös képesség, csak szív, melyet átforrósított Krisztus érettem hozott áldozata s életemben végzett szolgálata.

2. Munka és munka között azonban különbség van. Épp ezért a példázat arról is beszél: Hogyan dolgozz?

Mikor Istennek csinálsz valamit, ne nézz a fizetésre! A példázatbeli gazda a nap folyamán különböző időben fogadott fel munkásokat. Ennek megértésénél tudnunk kell, hogy a zsidó időszámítás reggel 6-kor kezdődik. Az első órák tehát kora reggel álltak munkába, a tizenegy órák pedig már késő délután. A kora reggeli munkások nagyon józanul viselkednek. Nem vállalják minden további nélkül a munkát, hanem megérdeklődik, hogy mi lesz a fizetés s a tisztességes napszámot szerződésben is lerögzítik. Az utolsó órák ellenben rábízzák a fizetést a gazdára. Nincs semmi kikötésük.

Aki számításból szolgál Istennek, elfelejtkezik arról, hogy maga a munka is kegyelem és jutalom már. Nem Istennek van szüksége a mi munkánkra, hanem nekünk van szükségünk arra, hogy szolgálhassunk Istennek. A példázat világosan mutatja, hogy a gazda nem a szükség miatt, hanem szánalomból fogadja fel a munkásokat. Akkor is úgy volt, ma is úgy van, hogy a számító ember, aki ki akarja alkudni előre Istentől a fizetést, mielőtt bármit is

csinálna Neki, csalódni fog, aki pedig rábízza a jutalmat Istenre, az Isten bőkezűségével fog találkozni.

Mikor Istennek csinálsz valamit, ne nézz a mások fizetésére!

A példázatban a munkanap befejeztekor elérkezik a bérfizetés ideje. Elsőnek a munkába legutoljára beállók kapják meg a bért. Nagy csodálkozásukra egész napi napszámot kapnak egy órai munkáért. Erre a reggeli munkások egyszerre felrúgják lélekben a reggel olyan pontosan kialakított szerződést s az egész jogi alapot. Jogtalan igényeket támasztanak a gazdával szemben s amikor a megállapodott bért számolják ki nekik, megtelnek irigységgel. Az irigységgel mindig együtt jár a gonosz szem, mely nagyítóval néz a másik jutalmára s kicsinyítővel a magáéra. A gonosz szemmel együtt jár a morgó száj, mely zúgolódik Isten osztó igazsága, illetve amint ők gondolják, igazságtalansága miatt. A morgó szájjal pedig együtt jár a békétlen szív, mely elrontja a munkával megszolgált bér birtoklásának örömét is. Ma is így van. Isten igazságos azokhoz, akik a jog alapján lépnek Vele kapcsolatba és kegyelmes azokhoz, akik rábízák magukat erre a kegyelemre.

Mikor Istennek csinálsz valamit, csináld örömmel!

A kora reggeli munkások úgy néznek a munkára, hogy az teher és veríték. Fel is panaszozzák a gazdának, hogy a napnak terhét és hőségét szenvedték. /12. v./ Nekik a munka szenvedés s a munkás áldozat. Ezzel szemben a késő délután munkába állók örömmel mennek dolgozni. Örülnek annak, hogy mégiscsak van, aki megfogadja őket, mégis lesz valami kereset erre a napra is. Ezért nem alkusznak, hanem sietnek a szőlőbe. Amíg az ember csak azt érezi, hogy kell dolgoznom valamit az egyházban Istennek, addig ez a munka mindig fanyalogni megy. Mikor azonban rájövök arra, hogy lehet dolgoznom, hogy én is tehetek valamit Isten Országáért és szabad dolgoznom, mert Isten még ilyen haszontalan embert is hajlandó elhívni a szőlőjébe, akkor egyszerre megtelik a szívem örömmel és ujjongással.

Mindenütt fontos az, hogy a munka örömmel menjen, mert az az eredmény számára is döntő jelentőségű, az Isten Országáért végzett munkában azonban különösképpen is áll, hogy szolgáljatok az Úrnak örvendezéssel! /Zsoltár 100,2./

Pál apostol megértette és megtanulta ezt a példázatot. Az Apostolok Cselekedeteiről írt könyv világosan mutatja, hogy milyen örömmel, mennyire mit sem várva szolgált Krisztusnak s a levelei is mutatják, hogy ezt a lelkiületet akarta a gyülekezetekbe is beplántálni.

Vajon mi megtanultuk-e a leckét? Menj és dolgozz! szól Urunk parancsa. Megyek és dolgozom. Köszönöm, hogy dolgozhatom. Örülök, hogy engem is fel akarsz használni. Vajon ez-e a mi feleletünk Urunk parancsára? Ámen.